

Denna rapport är skriven av Peter Wennerholm vid Tillväxtanalys kontor i New Delhi och Martin Karlsson vid Tillväxtanalys kontor i Tokyo och är en del av Tillväxtanalys löpande omvärldsbevakningsuppdrag. Texten är sammanställd av Andreas Muranyi Scheutz vid Tillväxtanalys kontor i New Delhi.

Indiens premiärminister Singh i Tokyo 27 – 30 maj 2013.

Den 27 – 30 maj besökte den indiske premiärministern, Manmohan Singh, Tokyo för överläggningar med Japans premiärminister Shinzo Abe. Av det gemensamma uttalande som offentliggjordes efter besöket framgår att de två länderna, som redan idag åtnjuter mycket goda relationer, avser stärka sitt Globala och Strategiska Partnerskap ytterligare de kommande åren.¹ Handel och investeringar, energipolitik och infrastrukturprojekt var några av de frågor som avhandlades.

För Manmohan Singh var resan till Japan den tredje utlandsresan i år. Tidigare har han besökt Tyskland för bilaterala överläggningar och Sydafrika för BRICS-mötet. Alldeles före avresan till Japan tog han emot Kinas nya premiärminister Li Keqiang i New Delhi under den senares första utlandsresa efter tillträddandet av premiärministerrollen.

Shinzo Abe har under våren hållit en mycket aktiv profil internationellt. Han har besökt 10 länder, de flesta i Kinas närområde, och träffat flera statschefer i Tokyo. De två viktigaste målen för Abe har varit att öppna nya marknader för Japan, och att skapa starka relationer med nationer kan hjälpa till att balansera Kinas ökande inflytande.

---

¹ Joint Statement on Prime Minister's visit to Japan, tillgängligt via: <http://pmindia.nic.in/press-details.php?nodeid=1628>

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

New Delhi
Office of Science and Innovation
Embassy of Sweden
4-5 Nyaya Marg
Chanakyapuri
New Delhi 110 021
India
Tel: +91 11 4419 7100
Fax: +91 11 2688 5401
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

Östersund (säte)
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress: Studentplan 3
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164
Bank: Danske Bank
Kontonummer: 12 810 107 041
Swift: DBBASESX
IBAN: SE6712 0000 000 12 810 107 041

Samtliga kontor
Östersund
Stockholm
Brasília
New Delhi
Peking
Tokyo
Washington DC

Datum
2013-06-06

Export av energiinfrastruktur är en grundpelare i Japans exportstrategi. Japanska företag har redan starka positioner globalt, men hotas av ökad konkurrens samtidigt som viktiga exportmål som Kina och Ryssland har börjat skydda sina egna marknader. Kärnkraftsteknologi är ett viktigt affärsområde där Japan har starka företag, som Toshiba, Hitachi och Mitsubishi Heavy Industries. Dock krävs bilaterala avtal för försäljning av sådan teknologi enligt lag, för att försäkra Japan om att teknologin inte kommer användas för utveckling av kärnvapen. Därför har försäljning av Japansk kärnkraftsteknologi varit högt på agendan under Abes statsbesök. Japan har slutit avtal med Förenade Arabemiraten och Saudiarabien och diskussioner förs med Brasilien och Sydafrika².

Indien ses som en nyckelspelare för att Abes strategi ska lyckas. Indien ses som en viktig marknad för Japanska produkter, speciellt som Japans tillgång till Kinas marknad är instabil på grund av de försämrade relationerna mellan länderna. Japan hoppas dessutom kunna använda sin expertis inom transportinfrastruktur och energiinfrastruktur för att säkra lukrativa avtal med vad som ses vara Asiens sista stora infrastrukturmarknad.

Japan spelar, och har gjort så länge, en aktiv roll vad gäller olika utvecklingsprojekt i Indien, något den indiske premiärministern uttryckte sin uppskattning för. Under det nu aktuella mötet meddelades exempelvis att Japan avser tillhandahålla 71 miljarder yen (SEK 4,9 miljarder) i form av lån till det tunnelbaneprojekt som planeras i Mumbai ("Mumbai Metro Line-III Project"), vilket väntas gynna Japanska tillverkare³. Japans premiärminister utlovade dessutom 17,7 miljarder yen (SEK 1,2 miljarder) i lån till Indien Institute of Technology i Hyderabad (IIT – H) och 13 miljarder yen (SEK 900 miljoner) i lån till Tamil Nadu Investment Promotion Programme. Under räkenskapsåret för 2012 möjliggjorde Japan lån uppgående till drygt 353 miljarder yen (SEK 24,3 miljarder) till åtta olika projekt i Indien.

Av det gemensamma uttalandet framgick även att de två planerade industrikorridorerna, Delhi – Mumbai, och Chennai – Bangalore också diskuterades. Indien och Japan slöt redan 2006 ett samarbetsavtal gällande industrikorridoren mellan Delhi och Mumbai och planeringen av korridoren fortskrider nu med japansk medverkan. Samtidigt har Japan International Cooperation Agency (JICA) genomfört en förstudie för en s.k. Comprehensive Integrated Master Plan för den tänkta korridoren mellan Chennai och Bangalore, som kommer kräva omfattande infrastrukturinvesteringar (vägar, järnvägar, kraftförsörjning och hamnar exempelvis) och ambitionen från de båda ländernas sida är att en Master Plan ska vara färdigutvecklad vid utgången av räkenskapsåret för 2014.

På transportområdet enades Singh och Abe om att genomföra en gemensam studie avseende förutsättningarna för en höghastighetståglinje mellan Mumbai och Ahmedabad. Premiärminister Singh noterade samtidigt Japans visade intresse för denna tänkta tåglinje och uppmärksammade landets erfarenhet av egna höghastighetståg (Shinkansen).

---

² <http://e.nikkei.com/e/ac/tnks/Nni20130529D2905F04.htm>

³ <http://e.nikkei.com/e/ac/tnks/Nni20130528D2805F02.htm>

Spekulationer om avtal om höghastighetståg fick Kawasaki Heavy Industries aktie att öka kraftigt⁴.

Energisamarbetet mellan Indien och Japan var en annan viktig fråga. Båda ledarna framförde uppfattningen att samarbetet inom området ska stärkas ytterligare. Förnyelsebar energi, energilagring, miljöteknik för kolutvinning, och samarbete rörande flytande naturgas var några områden som diskuterades. I sammanhanget är det värt att notera att det i september 2013 i Indien planeras för India – Japan Energy Forum.

Frågan om ett möjligt kärnkraftssamarbete diskuterades också men av det gemensamma uttalandet framgår endast att de båda länderna ska påskynda förhandlingarna med syftet att nå ett avtal om civilt kärnkraftssamarbete. Någon tidpunkt för när ett eventuellt avtal ska vara på plats gavs inte. Frågan om försäljning av kärnkraftsteknologi till Indien har tidigare varit problematisk på grund av landets ovilja att skriva under icke-spridningskonventionen (NPT). På grund av det nya geopolitiska klimatet är detta inget större hinder, och Abe hoppas kunna konkurrera med USA, Frankrike, Ryssland och Sydkorea för att säkra projekt i Indien. Dock finns det farhågor att andra länders aggressiva exportstrategier kommer betyda att avtalen att bygga Indiens planerade kärnkraftverk kommer bli oekonomiska, och att Japans förhållandevis dyra priser kommer vara en för stor belastning. Japan kommer att betona landets kompetens inom jordbävningssäkerhet och erfarenhet från Fukushimakatastrofen⁵.

När det gäller samarbetet inom vetenskap och teknik uttryckte båda ledarna sin uppskattning för det samarbetsavtal som finns på plats. Särskilt uppmärksammades samarbetet inom informations- och kommunikationsteknologi och inom elektronik. Ländernas planerade samarbete avseende utvinning av sällsynta jordartsmetaller i Indien berördes också i positiva ordalag.

Ur säkerhetssynpunkt utgör också Indien en huvudaktör i Abes strategi att säkra vattentransportvägar runt Asien och Japans tillgång till naturtillgångar. Kinas starkare närvaro i Indiska oceanen och Sydkinesiska havet oroar Japan och har redan lett till starkare relationer med Vietnam och Thailand. Därför är Abes och Singhs överenskommelse om mer samarbete inom havstransport och säkerhet inte överraskande.

Ett genomgående tema i indisk media har varit hur Kina ställer sig till de nära banden mellan Tokyo och New Delhi. Både Indien och Japan har något ansträngda relationer till Kina, något som har historiska orsaker men som genom olika händelser kommit att aktualiseras på senare tid. Japan och Kina gör båda anspråk på en ögrupp i sydkinesiska sjön (Senkaku-öarna/ Diaoyu-öarna) och Indien och Kina gör båda två anspråk på landområden i nordöstra Indien (exempelvis delstaten Arunachal Pradesh, samt helt nyligen även delar av Ladakh i delstaten Jammu och Kashmir).

---

⁴ <http://e.nikkei.com/e/ac/tnks/Nni20130529D29SS260.htm>

⁵ <http://e.nikkei.com/e/ac/tnks/Nni20130529D2905F04.htm>

Datum
2013-06-06

Utöver den säkerhetspolitiska analysen har indisk media i huvudsak fokuserat på frågan om möjliga samarbeten inom energisektorn (kärnkraft och utvinningen av naturgas från frysta metantillgångar under havsbotten), samt samarbeten rörande olika infrastrukturprojekt i Indien, särskilt frågan om japansk deltagande i byggandet av tänkta höghastighetståglinjer och ovan nämnda industrikorridorer. När det gäller frågan om ett civilt kärnkraftssamarbete konstateras dock att förhandlingarna inte hittills gett några resultat, trots att de pågått sedan Singhs senaste besök i Tokyo 2010.⁶ Frågan är politiskt känslig, men av det gemensamma uttalandet framgår dock att Japan stödjer Indiens ambition att ansluta sig till de fyra exportkontrollregimerna Nuclear Suppliers Group, Missile Technology Control Regime, Australia Group och Wassenaar Arrangement vilket skulle underlätta för Indien att få tillgång till teknologier med användningsområden inom energisektorn.

Flera medier uppmärksammar även Japans ekonomiska stöd (lån) till det indiska lärosätet IIT – H. Dessutom har naturligtvis den stora potentiella vinsten för landets ekonomi av att attrahera japanska investeringar redogjorts för ingående. Som exempel kan nämnas att det i Indien bara finns en bråkdel av det antal japanska företag som finns etablerade i Kina. Storleksordningen 800 respektive 80 000 företag har nämnts i sammanhanget och japanska investeringar anses mycket viktiga för att utveckla den inhemska tillverkningsindustrin.⁷ I dagsläget uppgår den bilaterala handeln mellan Indien och Japan till endast USD 18,5 miljarder (SEK 120 miljarder), emedan Japans handel med sin största handelspartner, Kina 2011 låg på USD 347 miljarder (SEK 2 251 miljarder).⁸

Vidare kan nämnas att premiärminister Singh under ett möte med japanskt och indiskt näringsliv fick frågan om när den planerade skattereformen avseende skatt på varor och tjänster – Goods and Services Tax (GST) – kan väntas vara i hamn. Det faktum att olika delstater tillämpar olika skatteregler upplevs som ett problem bland japanska investerare.⁹ Enligt den indiska premiärministern är ambitionen att GST, som syftar till att ta bort handelsbarriärer mellan olika delstater och införa en enhetlig skatt för varor och tjänster över hela Indien, ska vara på plats senast 2014. Med dess införande skulle samtidigt den nuvarande skatteformen Central Sales Tax slopas.

Japansk media har framför allt fokuserat på den stora kommersiella potentialen som finns för Japanska företag inom infrastruktur och energi i Indien, men också betonat betydelsen av att geopolitiskt balansera Kinas ökande inflytande i Indiska Oceanen, som bl.a. märks genom Kinas stöd till hamnbyggen i Sri Lanka och andra stater i regionen. Japan är

---

⁶ http://www.business-standard.com/article/economy-policy/india-japan-grapple-with-matching-words-action-113052901090_1.html

⁷ <http://www.livemint.com/Politics/bftVYP09KrEIms6I5nzSaN/India-Japan-to-work-on-civilian-nuclear-energy-pact-during.html>

⁸ http://www.business-standard.com/article/economy-policy/india-japan-grapple-with-matching-words-action-113052901090_1.html

⁹ <http://www.thehindu.com/news/national/gst-will-be-in-place-by-2014-pm-assures-japan/article4758993.ece?homepage=true>

beroende av öppna sjövägar genom området där olja, gas och råvaror från Afrika och Mellanöstern passerar på sin väg till Japan.¹⁰

---

¹⁰ <http://e.nikkei.com/e/ac/tnks/Nni20130529D2905A13.htm>